

Celo leto 120 dln. Inscen. —
svačunajo po dogovoru; pri večkratnem
posredovanju primeren popust. Upravištvu
sprejema naročila, inšerate in reklamacije.
Telefon interurban št. 113.

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

Poštšina plačana v gotovini.

STRAŽA izhaja v ponedeljek, sredo in petek.
Uredništvo in upravištvu je v Mariboru,
Koroška cesta št. 5. Z uredništvom se more
govoriti vsaki dan samo od 11. do 12. ure.
Rekopisi se ne vračajo.
Nezaprie reklamacije so pošiljane prosto.
Telefon interurban št. 113.

79. števil.

Maribor, dne 16. julija 1928.

Letnik XV.

Brez programa.

Radikalna stranka nima glede notranje in zunanje politike prav nobenega programa. Važna vprašanja obravnava vsak radikalni list po svoje in če na poseben migljaj trobijo danes vsi eno, bodo ravno tako glasno trobili jutri drugo, ki je s prvo v največjem nasprotju. Pašič je absolutni gospodar stranke in vlade. Nikogar ne vprašuje, z nikomur se ne posvetuje, temveč molči in čaka, da se najde prava priložnost za to ali ono. Za porodico mora biti dovolj »zarade.« To je glavno, drugače pa lahko delajo Pašič in razni strankini veljaki vsak po svoje. Samo sedaj, ko so se razširile vesti o rekonstrukciji vlade, je poslal radikalni klub deputacijo k Pašiču, da dobi točno pojasnilo. To se tiče zarade, zato tolika želja po dogovoru in posvetovanju, pri drugih rečeh — pa naj bi bile še tako važne za celo državo — pa lahko Pašič čisto po svoje ukrene.

Nanj se lahko zanesejo. Ko je šel v Zenevo, so vedeli, da se bo sklepov držal ali jih bo pa zatajil, kakor bode pač kazalo. In ko je storil drugo, še ploskajo in se postavljajo: Glejte, kako mojstrski jih je ukani! Ko se je po volitvah začelo v radikalskih vrstah geslo sporazuma, je Pašič mirno pokimal. Kimal je tudi »Markovemu protokolu« v Zagrebu, ko pa je pobral za sebe sardove tega koraka in učvrstil svojo vladno, je pa meritorno odločitev o sporazumu lepo odložil ter pokimal onim, ki vpijejo po amputaciji in po nasilni politiki napram Slovincem in Hrvatom. Kakor se je hitro znašla večina radikalskih listov v koncepciji treh narodov in sporazuma, tako hitro se je potem zopet razvnela za amputacijo in psovanje Hrvatov in Slovincov z avstrijsko mentaliteto.

Pašič pusti, da stranka ali ministri poskušajo to in ono. On čaka in opazuje. Če se stvar posreči, ji je takoj na čelu in proglasi vse za svoj uspeh, če pa propade, pa pusti druge, da padajo, sebe pa iznese kot rešitelja iz nastale zagate. Veliko raznovrstnih poskusov je že bilo, a Pašič še pri nobenem ni samega sebe angažiral in če se ga je vprašalo za mnenje o stvari, je dal tak odgovor, da tišči, ki vprašuje, ne ve, pri čem da je in da cela stvar izzveni v proslavljeni: bidne i ne bidne.

Taka politika pa ima svoje meje in če se še tako dobro obnese v strankarskih homatijah in vladnih krizah, ne more in ne sme se pa voditi v tako važnih vprašanjih kot je ustavno. 110 prečanskih poslancev zahteva revizijo ustave in vlada se mora točno in jasno izjaviti, ali je za to ali ni, ali hoče sporazum na podlagi ustavne revizije, ali pa ga noče. Slepomišenje mora nehati. Razni radikalski veljaki še vedno mislijo, da je dovolj za sporazum, če se ne izjavijo ne za in tudi ne proti reviziji ustave. »Samouprava« je pisala, da se na podlagi »dualizma«, to je ženevske konference, po kateri bi prečanske dežele tvorile eno državo ter bile v konfederaciji s Srbijo, ne da razpravljati. Iz tega bi sledilo, da radikali sicer zavračajo konfederacijo, da bi bili pa pripravljene, pogajati se po drugih predlogih. Pa kdo naj tudi to verjame? Vlada še ničesar ni storila v dokaz svoje dobre volje in vsa njena dela s protislovnimi izjavami vred razodevajo namen, spraviti najvažnejše državno vprašanje v fazo mrtve stagnacije.

Brez smeri in programa je pa vlada tudi na zunaj. To se kaže zlasti sedaj, ko hočejo Italijani z aneksijo Reke uničiti mirovne pogodbe. V enem radikalnem glasilu se naglašja nepopustljivost, drugo pa pravi, da bi Srbi iz posebnih srbskih interesov lahko mirne duše prepustili Italijanom poleg Reke celo Zagreb in Ljubljano. Od ene vladne strani se rotijo Slovinci in Hrvati radi silno težkega zunanjeja položaja k skupnosti in k slogi, druga stran nam pa pravi, naj se sami branimo pred Italijani, ker smo se s svojimi zahtevami odrekli zastopstva in varstva centralne vlade.

Srbijanci so bili veliki v nesreči, njihovi politični prvaki, ki so nesrečne čase preživeli lepo na varnem in udobnem, so pa zapreka, da Srbi danes v sreči niso veliki in pametni in da bi se država na znotraj uredila v zadovoljstvo vseh državljanov tako, da bi bila varna in ugledna tudi na zunaj.

Politični položaj.

Besedilo zagrebskega sporazuma je bilo radi radikalske verolomnosti včeraj objavljeno. Hrvati in Slovinci nismo krivi, da imajo voditelji vladajoče stranke tako moralo in ker delajo radikali ravno nasprotno od tega, kar so obljubili in podpisali, bi bilo pač preveč v zahvalo za verolomnost še na željo radikalov držati v tajnosti njihove dane in sramotno poteptane obljube. Z objavo protokola, ki se po zastopniku radikalov g. Marku Gjuričiču imenuje tudi »Markov protokol«, so pa razkrinkane tudi vse podle in bedaste policajdemokratske izmišljotine. Protokol objavimo v prihodnji številki.

Špijon v vladni službi. V Zagreb se je povrnil z dovoljenjem notranjega ministrstva Manko Gagliardi, ki je bil vodja protijugoslovanskega pokreta in zaupnik

avstrijskih in ogrskih monarhistov, poprej pa avstrijski špijon-officir ki je veliko število Hrvatov spravil v ječo. Ob preobratu jo je takoj odkuril v Pešto in na Dunaj, kjer je na vse kriplje deloval za restavracijo avstro-ogrske monarhije. Spoznal je tu tudi druge, ki so prišli v emigracijo iz čisto drugih razlogov, in sedaj ga ministrstvo ustoličuje v Zagrebu, da svoje špijonske zmožnosti posveti vladi, ki hoče sedaj, ko je tako sramotno pogazila svoje obljube, začeti s posebno gonjo proti Hrvatom in hrvatskemu pokretu. Špijona Gagliardi je sprejel pokrajinski namestnik, potem ravnatelj policije in začele so se naenkrat aretacije odličnih Zagrebčanov po večini bivših oficirjev. Aretacije se držijo v tajnosti, politična uprava pravi, da o tem ničesar ne ve, ker vodi vse vojaška oblast, gotovo je pa to, da je Gagliardi od vlade nastavljen špijon in da zadostuje beseda od njega, da romajo pošteni ljudje v zapore. Vlada hoče hrvatski veleizdajniški proces in za to se poslužuje največjega veleizdajnika. Vojaška justica je pa znana, da ljudi zapre na navadno denunciacijo ter jih drži kakor dolgo le gre v zaporih. Da so Gagliardi jeve izjave predane vojaški oblasti, je tudi značilno za vladno. Sedaj bodo vladni in pa policajdemokratski listi govorili, da je bil ta špijon celo tedaj SHS-državotvoren, ko je v tujini rovaril proti naši državi, rekli bodo, da je to storil samo radi tega in iz čiste »državotvornosti«, da druge rovarje spozna ter potem ovadi, kakor tat, ki reče, da je šel med tatove in razbojnike samo za to, da jih spozna ter potem ovadi za svojo korist in nagrado. — Hrvati so preživeli Gagliardi, ko je bil špijon v avstrijski službi, in ga bodo preživeli tudi sedaj, ko služi kot špijon samoradikalni SHS vladi.

Posebna navodila za Hrvatsko. Načelnik oddelka za notranje zadeve v Zagrebu je poslal vsem kotarskim oblastem zaupno okrožnico, v kateri pravi, da se kljub vsem okrožnicam opaža, da oblasti ne postopajo na podlagi danih navodil in da se vsak dan vrše javni politični shodi, na katerih se govori proti dinastiji in odvrča lojalne državljane od vdanosti napram kralju. Uradniki bodo v bodoče osebno odgovorni, če bodo še nadalje dopuščali take shode in bodo prišli v disciplinarno preiskavo.

Občinske volitve v Srbiji in Črnigori. Dne 19. t. m. bodo v Srbiji in Črnigori občinske volitve. Na te se pripravljajo zlasti radikali, ki polagajo osobito važnost na to, da dobe očinske zastope v svoje roke, ker mislijo na teh zgraditi bazo za bodoče državnozbornske volitve. Akcija radikalcev je izzvala tudi pri drugih strankah večjo živahnost v propagandi in zato je pričakovati, da bo volilni boj zelo zanimiv in oster. Boj za občine se je prenesel popolnoma na politično polje in zato bodo te volitve nekako merilo za prihodnje v skupščino. V Beogradu se je v začetku postavila po sporazumu vseh strank kandidatna lista, da bi tako izginila politika iz občinske uprave, kateri je toliko škodovala. Kakor je pa videti, je bila ta akcija brezuspešna, ker so radikali zadnje dni že sestavili svojo lastno kandidatno listo; isto hočejo sestaviti tudi druge stranke vsaka zase. Tako bo beograjska občina nadaljevala svoje slabo gospodarstvo, ker se njeni upravniki ne bodo brigali za dobrobit celega mesta, ampak za pristaše svoje stranke.

Po svetu.

Francosko posojilo. Francoski parlament je sprejel v seji predlog, da se podeli Jugoslaviji posojilo v znesku 300 milijonov frankov v svrhu oboroževanja. Proti so glasovali komunisti, katerih govornik je izjavil, da je oboroževanje Jugoslavije naperjeno proti Rusiji. Predsednik Poincaré pa je izjavil, da ima Jugoslavija še več drugih sovražnikov, proti katerim mora biti vedno pripravljena.

Anglija o zasedbi Poruhrja. Angleški ministrski predsednik Baldwin je podal v zbornici sledečo izjavo: Velika Britanija je zavezniškim silam sporočila, da je pripravljena prevzeti odgovornost za načrt odgovora na nemško noto. Ta načrt bo angleška vlada zaveznikom predložila v pretres in upa, da se bo dosegel glede njega med zavezniki sporazum. Nemška nota vsebuje predloge, ki se, naj so primerni ali ne, ne smejo ignorirati. Baldwin opozarja na gospodarske nevarnosti, ki so posledice zasedbe Poruhrja in meni, da je to zasedbo, ako naj se na nedoločen čas nadaljuje, obžalovati in da je treba čim preje za obe strani častno končati. Mi smo trdno prepričani, je dejal, da morejo te metode privedi do gospodarskega poloma Nemčije in imeti vsled tega usodepolne posledice tako za Anglijo in njene zaveznike, kakor za celo Evropo. Mi smo že iz početka izrazili svoje mnenje, da zasedba Poruhrja ni primerno sredstvo, da se doseže čim višji znesek reparacijskih odplačil. Mi smo januarja meseca stavili Parizu predlog, ki ga smatram za zelo verlikodušen ter edino primeren, da se prepreči gospodarska katastrofa. Ker so pa zavezniki ta predlog zavrgli, smo se omejili na pasivno motrenje dogodkov. Mi smo lojalno za alijanco, ki je istovetna z zasiguranjem evropskega miru. To pa nam ne zapira oči pred dejstvom, da

so nastopile tiste posledice, ki smo jih mi v naprej videli. Zavezniki dobivajo zdaj manj reparacij kot pred zasedbo. In to, kar dobivajo, se izterjuje za ceno čedaljebolj napredujočega razpada nemškega gospodarskega sistema. Prebivalci zasedenega nemškega ozemlja so v prav mnogih slučajih izpostavljeni neznosno velikemu trpljenju in so v skrbeh zaradi zadržane preskrbe z živili. Sorazmerno z izčrpanjem proizvodnih sil Nemčije, pojema vpostavitve njenih kreditov in možnost, da izplača svoje dolgove. Ceno za to pa plačujejo vse države Evrope: ene s tem, da pada njihova valuta, druge s tem, da pojema njihova trgovina ali pa se povečuje brezposelnost. Zato ni pretirano, ako se reče, da je vsled tega v opasnosti vzpostavitev sveta in da je mir, za katerega so bile doprinešene tolike žrtve. S to izjavo soglašja tudi angleška delavska stranka in tudi višja zbornica je ugotovila, da ima zasedba ravno nasprotni uspeh, nego je bil oni, katerega si je želela Francija.

SLOVENSKEMU LJUDSTVU!

Na ljubljanskem vseučilišču, kot kulturnem središču, slovenskega naroda črpa vsako leto nebroj naše mladine strokovno izobrazbo za svoje bodoče poklice. Velika večina teh naših mladih je revnih starišev in bi v tujini sploh ne mogli študirati. V prejšnjih letih je za to skrbela vlada in vzdrževal v Ljubljani vseučiliško kuhinjo. Lansko leto je vlada podpora uknila, vsled česar je morala kuhinja s poslovanjem prenehati. Katoliški visokošolci so v tem kritičnem času stopili pred ljudstvo in ga prosili za pomoč. Vedno darežljivi Slovenci jim niso odrekli podpore. Poslala v Ljubljano živila in denar ter tako omogočili ustanovitev podpornega društva, ki je nudilo skoraj celo leto prehrano preko 100 akademikom, najrevnejšim zastoj, drugim pa po znižani ceni.

Tudi letos stoji naša akademska omladina pred kočljivim vprašanjem, kako bo v jeseni, ko bo morala v Ljubljano, da nadaljuje študije. Primorana je ponovno prositi ljubitelje dijaštva pomoči. Naše ljudstvo si je pač v svesti, da so izobraženci, ki bodo izšli iz njegovih vrst in ki bodo poznali težnje kmetijskih in delavskih slojev, nujno potrebni. Skrbeli bodo za občo izobrazbo ter bodo na vseh mestih pač najbolje upoštevali ljudske težnje in potrebe. Na odgovornih mestih mora imeti naš kmet in delavec izobražence, ki poznajo že iz svoje mladosti težave delavnih rok. Imeti moramo ljudi, ki bodo znali braniti in upoštevati ljudske zahteve in pravice.

Visokošolsko dijaštvo se zato obrača na celokupno slovensko javnost, da primore po svojih močeh društvu, ki si je nadjalo namen, podpirati revne visokošolce pri njih študiju. Tistim, ki bodo dobili od podpisanega društva še posebne prošnje, polagamo na srce, da se za stvar zavzamejo, vse pa prosimo, da prispevajo pri nabiranju daril in denarja za naše Podporno društvo.

Obračamo se pred vsem na velečastite župne urade, dekliske organizacije in vsa naša društva, da organizirajo nabiranje v njih okolišu. Nabrana živila spravite na primeren kraj, odkoder jih bodo naši zaupniki spravili v Ljubljano. Nabiranje se naj po možnosti zaključi koncem septembra.

Vse dopise glede nabiralne akcije je pošiljati na naslov: Dijaško podporno društvo v Ljubljani, Miklošičeva cesta 5. Od tu se dobijo tudi nabiralne pole in položnice.

Prepričani smo, da se v tem težkem času ne obračamo zastoj na slovensko ljudstvo, ki doslej še nobeni dobri stvari ni odreklo svojih darežljivih rok.

Ljubljana, dne 12. julija 1923.

Pokrovitelj:

Dr. A. B. JEGLIČ l. r.
škof ljubljanski.Dr. A. KARLIN l. r.
škof lavantiski.

Za odbor:

Prof. Bogumil RÉMEC l. r. predsednik. Vatroslav Tratnik, jurist l. r. tanjik.

Dnevne novice.

Bula o imenovanju lavantinskega škofa dr. Karli- na je došla z drugimi vred te dni iz Rima v Beograd. — Papežev nuncij bo določil posebnega kurirja, ki bo prinesel dekret o imenovanju novemu škofu v Maribor. To se zgodi skoraj gotovo do 22. julija.

Jegličeva slavnost v Jarenini. Pomočoma smo zadnjič javili, da se vrši v nedeljo 22. julija v Jarenini mladeniški in dekliski shod. Pač pa se pokloni Jarenina ta dan velikemu delu vladike dr. Jegliča. V ta namen se vrši ob pol treh popoldan na prostoru poleg župne cerkve ljudska gledališka predstava, ki jo iz prijaznosti oskrbi mariborski Ljudski oder. Igral bo dve zanimivi burki enodejanki. Pred predstavo bo izbrani govornik govoril o slavlencu škofu dr. Jegliču. Po predstavi se razvije ljudska zabava v prostorih gostilne Cvilak. Mariborčani bodo gotovo porabili priliko in v obilnem številu poleteli v gostoljubno Jarenino.

Orlovska prireditev v Makolah. V nedeljo, dne 8. julija je priredilo Konjiško orlovsko okrožje pri nas sijajno prireditev. Dopoldne je bila slovesna sv. maša in na to ljudsko zborovanje, popoldne pa telovadba in nastopi Orlov, Orlic in obojega naraščaja. Lahko rečemo, da so bili nastopi dovršeni. Ne le proste vaje, tudi telovadba je pokazala visoko tehnično izobrazbo članstva. Orlice so telovadile s tako fineso, da smo se resnično čudili, kje zmore kmetsko dekle kaj takega, ko je vendar dan za dnem v težkem delu. Nastopil je tudi oboji naraščaj z veliko preciznostjo. Vidi se, da ima vsrajne vadiatelje. Vsa prireditev je globoko učinkovala na tukajšnje ljudstvo, ki še nikdar ni videl česa podobnega. Vse je navdušeno za Orla. Bog živi!

Dekliški shod na Libni pri Vidnu ob Savi. Dne 22. julija t. l. bo na Libni pri Vidnu shod Marijinih družb in Dekliških zvez za videmsko dekanijo. Udeležence shoda dobe pri župnem uradu Videm ob Savi izkaznice za polovično vožnjo iz postaj Zidanmost—Dobova v Videm—Krško in nazaj. Župni uradi, katerih železniške postaje leže na progi Zidanmost—Dobova, naj blagovolijo naročiti izkaznice pri župnem uradu Videm ob Savi do 19. julija.

Tretji red sv. Frančiška. V petek, dne 20. julija t. l. bo mesečni shod skupščine duhovnikov ob 5. uri zvečer. Tokrat se bo tudi delil Prilnik, ki stane 1 dinar. Preljudno vabljeni tudi duhovniki neudi!

Dne 19. julija v Varaždin! Opozarjamo ponovno na kulturno-historično razstavo v Varaždinu in skupen sestanek naših historičnih korporacij istotam. Skupen odhod iz Ptuja 19. jul. ob 6h 53.

Odbor Sl. kat. akad. starešinstva. Na občnem zboru Slovenskega katoliškega akademskega starešinstva v Ljubljani dne 1. julija in na odborovi seji dne 10. julija je bil bil izvoljen oziroma izpopolnjen sledeči odbor: Predsednik dr. Josip Puntar, podpredsednik dr. Anton Breclj, tajnica dr. Melitta Pivec, blagajnik dr. Anton Matelič, gospodar profesor Silvo Kranjec; odbornika: prof. Bog. Remec in dr. Miro Božič. Predsednik podpornega odseka: Ivan Brozovič, predsednik personalnega odseka dr. Lovro Sušnik.

Zaključek šolskega leta na orgljski šoli v Celju. Na tukajšnji orgljski šoli se je javni zaključek z izpiti v nekaterih predmetih vršil 11. t. m. Pričelo se je izpraševanje v harmoniji, to je v tonovskih tresljajih, trizvoku, sekvenci, harmonizaciji glasbenih obrazcev, prehajalnih notah, modulaciji z raznimi pripomočki, imitaciji oziroma v prostem preludiranju (fantaziji). Učenci so dobro odgovarjali, med drugimi Urankar in Škorjanec prav dobro. Zanimiva pa je tudi bila transpozicija cerkvenih skladb na orgljah z ut- in fa-ključi. Na klavirju so svoje naloge večinoma vsi absolventi — posebno pa Škorjanec pohvalno rešil n. pr. pri Mozartovih in Beethovenovih skladbah. Skupni moški zbor je eksaktno pel tri mične pesmi: Žabe (Hladnik), V boj (Zajc), Mi vstajamo (Tevž). Na to so se tretjeletniki producirali na znanih farnih orgljah, ki so v lavant. škofiji prve izdelane z dvema igralnikoma (manu-alom), kar je opisal v »Drehtinica« rajni knezoksof Anton Martin Slomšek. Izvajali so s hvalevredno spretnostjo štiri umetne skladbe slavnega Bach-a: Toccata v C (Toplišček), preludium v F (Škorjanec), Fuge v C (Tratnik), D-moll-Toccata s trilerjem v pedalu (Urankar), kar je navzoče strokovnjake zelo zanimalo, oboito tehnika v pedalu. — Navzoči kot gostje so bili č. gg. Gašparič od Svetega Križa poleg Rogaške Slatine, župnik Pavlič iz Remšnika, dr. Geramb iz Hoč, glasbena umetnika Virant iz Zagreba in Šuler iz Maribora, sedem organistov, starši izkušencev i. dr. Končno je od kn.-šk. ordinarijata v Mariboru določeni komisar, tukajšnji upravitelj farni cerkve sv. Daniela č. g. vikar Peter Jurak za slovo absolventom položil na srce spodbudljive, lepe nauke. Povdarjal je, naj se vsikdar zavedajo kot organisti svojih dolžnosti napram cerkveno-glasbenim ukazom, napram svojim predstojnikom in faranom; da naj na podlagi navodil svojih učiteljev se dalje in dalje pridno vežbajo in izpopolnujejo; kajti kdor ne napreduje, hitro nazaduje ter izgubi ugled ter spoštovanje. Naj pa se tudi vsak organist briga za kak primeren postranski zaslužek, da si gnotno stanje izboljša. — Pri zaključku je gospod K. Bervar kot predstojnik, marljivo v vodja in učitelj orgljske šole razdelil zrelostna spričevala osmim učencem, srečo voščil za prihodnost vsem in vsakemu posebej ter jih s srčnimi besedami odlošil. — Pripomniti je še, da obhaja prihodnje leto ta sicer mirno, a uspešno in častno delujoči zavod 25 letnico svojega obstanka.

Glasbena Matica v Ptuj ima svoj redni občni zbor v ponedeljek, dne 23. t. m. ob 20. uri v dvorani glasbene šole (Hrvatski trg) z običajnim dnevnim redom.

Tobačni centralizem. Po dolgem času so le dospele boljše vrste cigaret v naše kraje. Sedaj imamo tu cigarete »Sumadija« in »Kosovo« in lahko tudi vidimo, kaj so delale tako dolgo v Sumadiji. Centralisti pri tobačnem monopolu so namreč tako dolgo iskali posebno slab papir, da nam lahko pošljejo na videz iste cigarete, kot se kajdijo v Beogradu s fino vodeno tiskanim papirjem nekdanje bosansko-hercegovinske tobačne uprave. Vse je enako, škatlja, napisi, okraski, cena, samo papir teh cigaret je v Beogradu najfinejši, pri nas pa menda najslabši in tako se tudi na cigaretah vidi in občuti lažnjiva enakost in enakopravnost.

Kaj vse premore radikalni vodja? »Banatski Glasnik« prinaša iz Bečkereke: Redarstvo je po nalogu višje uprave zaprlo štiri Ruse. V zaporu so jih obdržali po 14 dni brez preiskave, dasi je to protipostavno, ker zakon določa, da se ne sme noben državljani držati v zaporu brez preiskave dalje kakor 24 ur. Med zaprtimi Rusi je bil tudi sin bivšega petrogradskega ministra Aleksija Hvostov. Njegova žena je poskušala na vse načine, da oprosti moža, ki ni ničesar zakrivil. Ker vse ni nič pomagalo, se je obrnila do tamošnjega radikalnega prvaka

dr. Županskega. Ta je najprej zahteval, da mu plača kot »aro« za njegov trud 25 dolarjev, ker je vedel, da ima žena večjo svoto ameriškega denarja. Ko je to svoto dobil, je bil Aleksij Hvostov takoj izpuščen iz zatvora. Toda s tem se ni bil rešen vseh skrbi. Županski je namreč zahteval od njega še 10.000 din. za svoj trud. Ker pa Hvostov toliko ni hotel plačati, je znižal svojo zahtevo na 6000 din., na kar Hvostov istotako ni hotel pristati. Županski pa si je dal to svoto enostavno izplačati od banke, pri kateri je imel Hvostov naloženih 15.000 din. List nadalje poroča, da je ta dr. Županski na enak način osvobodil že več ljudi, ki so mu za to plačali. Zato pa je upravičena sumnja, da je dal že ljudi sam zapreti, samo da iz njih izvabi denar.

Ministri in državni poslanci v zvezi z orjunskimi razbojniki. Muslimanska »Pravda« piše: Kdo in kaj so orjunci, to je danes znano vsakemu. Orjunci so zločinski tipi, plačani razbojniki, ki so pripravljeni za denar, ki ga prejamejo, ubite svoje lastne starše. Orjunci so nekak veliko ogabnejši kot so bili srednjeveški »soldnerji«, ki so napadali za dobre mezde tudi rodno grudo. No, ti »soldnerji« niso bili nič čudnega in tudi danes se nekateri ne čudijo plačanim orjuncem, a pri nas so celo ministri in narodni poslanci, ki so v najtesnejših zvezah z razbojniki iz orjunskih vrst. Evo vam dokaz za našo zgorajšnjo trditev: Ko je hotel orjunski »soldner«, razbojnik in državni uradnik neki Julij Urlep si podaljšati svoj dopust, da inscenira razne zločinske napade po Bosni, se je tozadevno obrnil na pravo mesto. Da bi mu to podaljšanje dopusta tem sigurneje uspelo, je prišel iz Beograda na bosansko železniško direkcijo brzojav, v katerem priporočata Julija Urlepa minister za šume in rude dr. Milan Srškić in poslanec dr. Vlado Andrić, da se mu podajša dopust za osem dni in sicer radi državnih interesov. Torej državni interesi se ščitijo, kadar se ubija nedolžne mirne ljudi, kakor se izziva na pretepe, preli-vanje krvi in uprizarja bombne atentate. Taki so torej državni interesi v državi narodnega edinstva!

Gospodarstvo na državnih posestih Topčider nad Beogradom in redukcija uradništva. Vlada vedno oznanja v javnost redukcijo uradništva, v resnici ga pa sama pomnožuje, kjer le more. Da je temu res tako, naj nam služi v dokaz tozadevni primer iz Topčidera. Pred vojno je imela topčiderska ekonomija 100 ha rodne in obdelane zemlje. To zemljo so obdelavali s kamjenci in nadzorstvo nad celo ekonomijo sta vodila dva ukazna uradnika in sicer: en upravnik in en računovodja. Sedaj pa je poljedelsko ministrstvo od te topčiderske posesti dalo celi kompleks od takozvane »Careve Čuprije« do sladkorne tovarne Kolu jahača, ravan pri takozvani topčiderski Reki je odstopilo do polovice kaznilnici, polovico pa je dalo vojaštvu v najem. In sedaj, ko je torej ta državna posest pristrižena od vseh strani, pa so namestili v pisarno topčiderske ekonomije 6—7 ukaznih in 3 neukazne uradnike. Koliko veliko pa je število drugih nastavlencev, pa zna sam Bog. Zadnji čas je pa poljedelsko ministrstvo zopet nastavilo na Topčideru enega strokovnjaka, ki ima samo ta posel, da prešteje vsaki dan 150 državnih ovac na Topčideru in dobi vsak dan kako drugo število. In to službo je dobil ta ovčji strokovnjak samo radi tega, ker je sorodnik radikalnega poslanca ter znanega divjaka Alekse Žujeviča. Nek drug zaukazni uradnik ima samo to zaupno mesto, da prodaja ter razdeljuje državne jagode, ker ni več sirovega masla. Spi-sek o prodaji jagod se sestavlja vedno pozneje, takoj ga je nemogoče, ker jemljejo gg. ministri jagode na svoje in na imena drugih. Ministri pomagajo ekonomskim uradnikom v njihovi »prenaporni« službi. Kratko in malo: državna posest je postalo nekako tiho in mirno pristanišče ter zavetišče za razno ministrsko gospodo in njeno ožjo žlahto iz radikalne partije. Naenkrat bomo našli nekje pred topčiderskimi hlevi malega dr. Lenarda, kako kot radikalnodržavni pastirček broji državne jarce.

Udruženje državnih upnikov se je kot nova jugoslovanska specialiteta začelo snovati v Sarajevu. S centralističnim pohlepom se neprestano iz cele države izzemajo sto in sto milijoni, milijarde se mečejo v račun posameznih ministrstev, milijon nikdar ni dosti in nihče ne more dognati, kdo ima od njih korist, ko država nazaduje, a število raznih afer narašča. Privatniki, podjetja, tovarne, trgovci, občine itd., pa tudi tuje države ne morejo dobiti od beograjske državne blagajne svojega denarja. Država nima že nikjer več kredita. Ljudje se morajo organizirati v »Udruženju upnikov«, katero je zasnovala Zveza industrialcev v Sarajevu, da pridejo do svojega denarja, ki ga dolguje država. To udruženje bi lahko tudi tu pri nas nabralo precej članov, ker je toliko lesnih liferantov, mesarjev in raznih obrtnikov, ki ne morejo iztirjati države in so v velikih stiskah.

Predsednik oblastnega odbora invalidov v Zagrebu — orjunski lopov. Predsednik oblastnega odbora invalidov je neki Ergovič, ki je že po svoji preteklosti, kakor to dokazujejo razni sodnijski akti, denuncijant, goljuf ter podlež. Že svoječasno Narodno vijeće je suspendiralo radi raznih nasilnosti ter krutosti Ergoviča od službe učitelja. Povslep se je pozneje za predsednika oblastnega odbora invalidov in kot tak je dne 2. julija t. l. streljal z drugimi zagrebskimi orjunci na mirne Zagrebčane v Ilici. Ergovič je šel v svoji orjunski zagrizenosti celo tako daleč, da je dajal kot predsednik invalidov orjuncem na razpolago razne invalidom odkazane prostore ter shrambe, kjer so potem orjunci shranjevali revolverje in drugo napadalno orožje. Hrvatsko časopisje piše o Ergoviču, da je popolnoma skrahiran tip, ki kakor hitro je videl, da ni pri invalidih nič več za ukrasti ter oropati, pa je začel okrog sebe zbirati Orjuno, da bi se potom orjunskega nasilja še nadalje obdržal na mestu predsednika invalidov. Hrvatsko časopisje grozi invalidom, da jim bodo Hrvati odtegnili vsako pomoč, ako ne izbacijo iz svoje sredine orjunskega tolovaja Ergoviča.

Iz poglavja o »enakopravnosti.« Člani hrvatske Orjune uganjajo nekaznovano največja nasilja ter grozodejstva na čisto mirnih Hrvatih; neki Hrvat učitelj v Bihaču se je udeležil lansko leto na poziv oblasti Zrinsko-Frankopanove proslave. Radi tega »prestopka« je prišel v disciplinarno preiskavo, ki ga je pa oprostila. Nato ga je zopet ovadil eden od njegovih kolegov, nakar so ga v drugi instanci obsodili radi udeležbe pri »proti-državnem« obhodu na enoletno izgubo službe in na skrajšano plačo v tej dobi, kar znaša skupno denarno kazen v znesku 20.000 K. Da se pa napolni čaša kazni do vrhunca, so tega učitelja, ki je služboval 20 let v mestu, premestili v eno najbolj zakotnih bosanskih sel, in so njegovo družino s šoloobveznimi otroci vred vrgli iz stanovanja na cesto. Ravno kar navedeni slučaj tvori tud za se poglavje o enakopravnosti ter svobodi, pod katero se preganjajo državni nameščenci samo radi tega, ker so Hrvati. Tako je kaznovala Avstrija svoje uradnike, ako so se drznili prisostvovati zadušnicam za Zrinski-Frankopanom. Med rajno Avstrijo ter radikalno vlado v Herceg-Bosni ni nobene razlike.

Srnao priti orjunskim grožnjim. Okrožni odbor »Srnao« je poslal novsadmiskim listom naslednje obvestilo: Srbska nacionalistična omladina dobiva že več dni pritožbe raznih meščanov radi izsiljevanja od strani Orjune. Da se bodo krivci kaznovali in da se znanprej prepreči vsak poiskus nadaljnjega izsiljevanja, prosimo vse oškodovane, da prijavijo taka nasilja vodstvu Srnao pismeno ali ustmeno. Srnao garantira vsakemu državljanu, pa naj si bo Nemec, Madžar ali židov, da se mu ničesar ne bo zgodilo ter da nihče v Orjuni ne sme niti pomisliti na maščevanje, ker bo srbska nacionalistična omladina ščitila vsakega lojalnega in poštenega državljana. Orjuna se bode te grožnje gotovo usršila, ker ima v Novem sadu precejšen respekt pred Srnao. Kaj enakega bi bilo dobro tudi pri nas, ker je nekoč Orjuna pošiljala grozilna in izsiljevalna pisma s podpisami svojih funkcionarjev, proti katerim pa policija ni nikjer nastopila, dasi je bilo to nasilje, ki se mora strogo kaznovati.

Krhanje Sokola. Toliko proslavljenost edinstvo jugoslovanskega Sokola se krha in kmalu bo slovenski Sokol njegov edini reprezentant. Dosedaj se je odcepilo od njega skoro vse hrvatsko sokolstvo, sedaj pa ostanavljajo še Srbi svojega sokola. Tako se je sokol v Basanski Gradiški otrese jugovine ter spremenil svoje ime v »Srpski Sokol«. Tudi tu se opaža, da centralizem ne velja, ker se sokoli cepijo po narodnosti v svoja društva.

Orden sv. Save. »Službene Novine« so prinesle ukaz, po katerem se podeljuje orden sv. Save 5. stepena publicistu in filozofu dr. Ranku Mladenoviću in trgovcu Antoniju Georgiosu. Ker je dr. Mladenović priznan publicist in učenjak, je njegovo odlikovanje popolnoma v redu. Trgovec Georgios pa je fabrikant »rahatlolu-ma«, neke vrste turških slaščic, drugih zaslug pa nima nobenih. Zato je najbrž odlikovan radi tega, ker njegove slaščice najbolj diše radikalnim ministrom.

Oblasti kapitulirajo pred komitaši. Te dni se je šef javne varnosti v natranjem ministrstvu, Lazič triumfalno izrazil, da je vprašanje kačakov rešeno, ter da isti v opče več ne obstojajo, vprašanje komitov pa bo likvidirano v par mescih. S tem bo odpravljena vsa nevarnost pred razbojniškimi bandami v južni Srbiji. To izjavo pa niso sprejeli resno nekateri beograjski listi, ki napadajo Laziča, naj nikar ne vara ljudstva v tem oziru, ker so v resnici oblasti brez moči nasproti tem bandam. Ta šef javne varnosti je že mnogokrat podal slične izjave, a v južnih krajih so še nadalje gospodarili komiti, kačaki in drugi razbojniki. Te dni je prineslo več srbskih listov vest o predaji slavnega roparja Azem Bejta, nekateri so prinesli celo njegovo sliko. Sedaj pa se je razkrilo, da je bila to popolno navadna službena laž. Oblasti so mu namreč ponudile popolno svobodo in še celo odškodnino, ako se preda in Azem Bejta je to ponudbo sprejel ter sam narekoval pogoje kapitulacije. Sedaj pa on pod tem pokroviteljstvom nemoteno dalje ropa in počenja še hujše stvari, kakor poprej, dočim listi poročajo o njegovem spokorenju. To nas spominja slučajev, da je orožništvo polovljene komite opremilo z orožjem in denarjem ter jih poslalo na lov za komitskimi vodji na katerih glave so razpisali večje nagrade. Seveda niso bili ti hajduki tako nespametni, da bi nosili svojo kožo na prodaj za par dinarjev; pridružili so se enostavno s podarjenim orožjem roparskim četam, kar jim je več neslo, kakor pa nagrada za glave hajduških vodij. Vlada ne bo hajduškega gibanja nikoli zadušila, ako ne bo spremenila celega upravnega sistema. Dokazano je namreč, da je bilo več celo višjih državnih funkcionarjev v zvezi z roparskimi tolpmi, katere so jim njihove usluge mastno plačale. Drugače ni mogoče razumeti, da roparji vedno tako srečno pobežnejo pri velikih pogonih, ki jih prirejajo celi polki vojaštva in orožništva. Gotovo jih morajo opozoriti na nevarnost merodajne osebe, katerim je načrt preganjanja znan.

Tihotapstvo s konji. V noči 12. t. m. so organi fin. kontrole pri Sv. Duhu našli na meji konja, ki se je pasesel. Nihče se ni oglasil in konj je čakal v hlevu Ropičev gostilne na »odrešenje«. Naslednjo noč pa se je tihotapec razkrinkal tudi kot spreten uzmovič. Posestnik (!) Ivan Dobnik pd. Bičela se je splazil do hleva in hotel konja ukrasti. Strel pazljivega stražarja ga je pa tako prestrašil, da se je celo sam izdal z nočnim rogovilenjem po vasi. Zadevo ima v roki carinska oblast. Omenjeno bodi tudi, da je bil zasačeni velik prijatelj oddelkovodje fin. kontrole!

Smrtna nesreča v rudniku. V Hudijami pri Laškem se je v nedeljo dne 8. julija ponesrečil rudar Rudolf Bezgovšek iz Tevč, star 24 let. V torek 10. julija je bil pokopan ob lepi udeležbi tovarišev in drugih.

Po petnajstih letih zopet ena justifikacija v Osijeku. Pred nekaj meseci je obsodilo sodišče v Osijeku na smrt

na višalih Ivana Pajanka 54letnega starca iz Piškorevca, ker je ubil v družbi z ženo svojega pastorka. Žena je izvršila v ječi samomor. Stol sedmorice v Zagrebu je potrdil smrtno obsodbo, prošnja za pomiloščenje je bila v Beogradu zavrnjena in Ivana Pajanko je obesil minuli petek sarajevski krvnik Seifert. To je bila po preteku 15 let prva izvršitev smrtno obsodbe v Osijeku.

Trgovski gremij mariborske okolice opozarja vse člane, kateri še niso poravnali zvezno doklado za leto 1921 in 1922, da to nemudoma poravnajo.

ZA ODPRAVO KRIVIC, KI SE GODIJO PENZIJONISTOM V SLOVENIJI.

V seji zakonodajnega odbora dne 9. julija je pri razpravi o uradniškem zakonu poslanec Franc Žebot govoril o zahtevah penzionistov in njih družin sledeče:

Člen 152 načrta uradniškega zakona določa, kako se izplačujejo penzije. V Sloveniji je žalibog vse polno slučajev, da rodbine uradnikov, ki so umrli preteklega leta, še do sedaj niso dobile penzije izplačane. Imamo slučajev, da so n. pr. uradniki in služabniki stopili v pokoj že lansko leto, a jim penzije še do danes niso nakazane. Radi tega smatram, da ta člen ni popolnoma jasan in se bojim, da se bo tudi v bodoče pri nakazivanju pokojnin postopalo enako, kot dosedaj. Vidimo, da javni nameščenci, ki so bili vpokojeni bodisi na lastno prošnjo, bodisi uradno, niso dobili redno pokojnin, kakor tudi ne rodbine umrlih državnih nameščenecv. Po tem besedilu, kakor se tukaj predlaga, se je bati, da se bo tudi v bodoče tako postopalo. Radi tega imam predlog, da se ta člen določi bolj jasno, da ne bo takih pomot, kakor do sedaj.

Za vzgled, kako se nakazujejo pri nas pokojnine, naj vam navedem samo dva primera. Imamo slučaj, da je umrl državni uradnik dne 22. februarja 1922. l., toda njegova vdova z otroci še do danes ni dobila pokojnine izplačane vključ temu, da smo to stvar v ministrstvu že ponovno urgirali. Nadaljni slučaj 30. marca t. l. je umrl ubog poštni uradnik. Žena s tremi malimi otroci, ki je brez vsakih sredstev in dohodkov, še do sedaj ni dobila pokojnine. Poštna uprava in ministrstvo nečeta izplačati ubogi vdovi pristojne penzije. Takih slučajev imamo vse polno. Radi tega mislim, da je treba moj predlog uvaževati, in prosim gospoga ministra, da ga sprejme.

Hočem še posebno povdarjati, kako naj v sedanji dobi velike bede, pomanjkanja in draginje ta uboga para živi brez pokojnine. Kredite ne dobi nikjer, pri trgovcih ne dobi ničesar na upanje. Zato se mora vsakomur izplačati, kar mu gre po zakonu in pravici. Javni nameščenec ne more živeti od milodarov, ker vendar ne more beračiti, kakor navaden prosjak. Radi tega je treba, ko sklepamo ta zakon, tudi besedilo glede izplačevanja penzije bolj jasno določiti. Škoda, da gospod minister nima za to nobenega zmisla in se rajše razgovarja, nego da bi poslušal moje pripombe.

Tu v zadnjem stavku vidimo, da je sicer določeno, da »teku« pokojninske pristojbine, nikjer pa ni povedano, da se morajo faktično tudi takoj izplačati. Radi tega je mogoče, da se bo ta »teku« lahko razumevalo na dvojni način. Zato je potrebno, da dobi člen 152 v tem oziru bolj jasno besedilo ter si radi tega dovoljujem postaviti sledeči predlog:

«Penzijske pritradežnosti izplačuju se penzioneru oziroma porodici odmah čim stopi penzionisano lice iz službe odošno odmah posle smrti. Penzija izplačuje se odmah cela ili bar ovaj dio penzijskih pritradežnosti, koje zadošćajo za preživljanje.»

Ker se bojim, da gospod minister, kakor vedno nobenega zmisla za uboge državne nastavljenice oziroma njihove rodbine, odklonil tudi ta predlog, si dovoljujem za ta slučaj postaviti predlog, da se izplačujejo vpokojenemu uslužbencu oziroma rodbini umrlega nameščenca vsi prejšnji prejemki, dokler se pokojnina faktično ne nakaže.

Imam pri tej stvari še neko drugo pripombo. Pri nas v prečanskih krajih na primer vidimo, da se godi velika krivica onim, ki so služili v vojski kot oficirji ali vojaki s tem, da se njihova službena doba ne upošteva po onih ugodnostih, ki ji določa člen 137., odstavek 5., da se namreč službena doba, doslužene v krajih, kjer so posebno težke okolnosti za življenje računa z osmimi mesci za polno leto. Radi tega predlagam, da se vsem onim, ki so služili v vojski kot vojaki ali oficirji, vštevja službena doba enako, kakor določa to člen 137., odstavek 5.

Poleg tega predlagam, da se med one izvanredne kraje, za katere je treba posebnih ugodnosti, kakor je to naglašal zastopnik iz južne Srbije, torej za kraje v južni Srbiji, Črni gori in ob albanski meji, prištejejo tudi kraji v Prekmurju in v Mežiški dolini na Koroškem. Prekmurje radi tega, ker se smatra Prekmurje za teritorij, kamor se pošiljajo uradniki za kazni. V Prekmurju je življenje tako slabo, da ne more živeti noben uradnik ali učitelj, ker je popolnoma ločen od ostalega sveta, Draginja je pa tam neizmerno velika. Radi tega zahtevam, da se ugodnosti upoštevajo tudi za kraje v Sloveniji, posebno v Prekmurju in na Koroškem.

Iz Maribora.

SEJA OBČINSKEGA SVETA

se je v petek nadaljevala. Župan Grčar naznani, da obč. svetnik Bureš (JDS) odloži svoj mandat, ker se stanovanjski urad v neki zadevi ni oziral na njegove želje. Kot namestnik pride za njim v obč. svet dr. Rosina. Dr. Sernec dvomi, da bi dr. Rosina prevzel to mesto, ker je bolehen; sicer pa predlaga, da obč. svet Bureševe izjave ne vzame na znanje, ker nima vzroka za odstop. Ta

predlog se sicer sprejme, vprašanje pa je, če se bo gosp. Bureš oziral na ta sklep.

Nova tovarna in sicer tekstilna, nastane zopet na Teznu. Ta tovarna prosi, da bi se ji dalo iz mestnega vodovoda dnevno vsaj 10 kub. m vode na razpolago, pozneje pa dovolilo, da si postavi vodnjak za 10 kub. m vode. Se dovoli.

Jugoslovanski Usmiljeni bratje hočejo v Ljutomeru zidati večjo bolnico za moške in ženske in prosijo v to svrhu za podporo. Dr. Sernec toplo priporoča to prošnjo, ker se bo z novo bolnico v Ljutomeru razbremenila mariborska. Predlaga 2500 din., kar se odobri.

Prostovoljno gasilno društvo v Mariboru ima novo avtobrizgalno. Vrata garaže pa so za to brizgalnico preozka, zato lahko nastanejo ob času sile velike in usodepolne zamude. Prosi še, da se ta nedostatek odpravi. Se bo zgodilo.

Bahunovo posojilo v znesku 500.000 švicarskih frankov strši okoli. Bahun bi rad dobil ta denar, da bi zidal in popravljaj hodnike itd. Da se to posojilo dobi, predlaga odsek seveda na Bahunovo zahtevo, da gredo župan ter obč. svetnika Bahun in Kejžar v Ljubljano ter tam naprosijo vlado, da dovoli vzeti tako posojilo, obenem pa naj vprašajo pri raznih inozemskih konzulatih, če imajo kaj denarja in pod kakimi pogoji bi ga posodili mariborski občini za pozidanje »Bahunovega firtla.« G. župan se sicer ne ogreva za ta predlog, pa nazadnje vendar privoli, da naj »cundra« g. Bahun s Kejžarjem v Ljubljano, bo zaslužil vsaj nekaj dijet.

Na mestnem pokopališču na Pobrežju bi vojaštvo rado imelo svoj poseben oddelek, za katerega bi samo skrbelo. Odsek priporoča to prošnjo. Dr. Jerovšek zahteva, da se pokopališčno vprašanje enkrat izčrpno obravnava v obč. svetu. Najbolj zakotna hribovska občina nima tako sramotnega pokopališča, kakor je naše na Pobrežju. To pokopališče na dve strani sploh ni zagrajeno, tako da ima živina popolnoma prost vhod. Pa tudi drugih nedostatkov je nebroj. Predlaga torej, da se prošnja vojaške oblasti odstavi iz dnevnega reda, županu pa se naroči, da izroči ves pokopališčni akt odseku, ki naj nato v obč. svetu stavi primerne predloge: ali se občinsko pokopališče proda stolni župniji, s katero je bila že svoj čas sklenjena in podpisana pogodba, če pa se to ne zgodi, pa se mora to pokopališče spraviti v stanje, ki bo dostojno za mesto. Ta predlog se soglasno sprejme.

Učiteljski dom je društvo, ki hoče postaviti v Mariboru hišo, v kateri bi se vzgajali dijaki, predvsem sinovi učiteljev, po možnosti pa tudi drugi. To društvo prosi za stavbišče na vežbališču pri Ljudskem vrtu. Postavilo bi do konca 1925 en paviljon za ca 40 dijakov. Sklene se, da se dotični prostor rezervira, cena pa se bo določila takrat, ko bo društvo prostor rabilo. Zdaj je prostor še zastavljen z barakami.

Parcelacija se dovoli g. Peklarju v Tomšičevem drevoredu ter se mu proda tudi 3 m širok pas obč. zemlje, kv. m po 25 din.

Plinarna mora imeti nove retorte, ki bodo stale do 30.000 din. Ta znesek se dovoli, vendar mora finančni odsek najti za to potrebno kritje.

Mestno električno podjetje trpi veliko izgubo pri pavšaliranih odjemalcih električnega toka, ki seveda nič ne štedijo, temveč si razkošno razsvetljujejo stanovanja. To se mora odpraviti. Treba pa je za to števecv. Električnemu podjetju se dovoli, da polagoma nabavi potrebne števece.

Redukcija osovja je potrebna pri mestnem električnem podjetju. Inž. Turnšek iz Ljubljane je celo podjetje natančno pregledal in potem kot strokovnjak rekel, da je za to podjetje dovolj 6 oseb, nastavljenih je pa v resnici 26, torej kar 20 preveč. To je lepo gospodarstvo. Sklene se, da se začne takoj z redukcijo.

Falska elektrarna zahteva že nad eno leto povišanje cen za električni tok in revizijo pogodbe. Stvar je jako težavna posebno radi tega, ker mestno električno podjetje nima kapitala, da bi razširilo električno omrežje. Falska družba stavi razne predloge, kako bi se dalo to urediti. Sklene se vprašati neodvisnega strokovnjaka za svet in potem stopiti z falsko družbo v razgovore.

Za tem sledi tajna seja.

K 10letnici mature se je zbralo dne 9. julija zvečer v mariborskem Narodnem domu 16 Slovencev, ki so delali l. 1913 maturo na mariborski gimnaziji, in še eden zdravnik, ki je maturiral istega leta v Št. Pavlu. Sestanka so se udeležili tudi g. ravnatelj Tomišek ter gg. profesorji dr. Medved, Jerovšek, dr. Dolar in dr. Pečovnik. Skrena hvala vsem, zlasti g. ravnatelju za tako časten nagovor! Dne 10. julija je bila pri frančiškanih žalna služba božja za umrlimi tovariši, nato so se dali udeleženci slavja fotografirati in potem so v grajski kleti počakali časa za odhod. Razšli so se v trdni nadi, da se za 20. letnico zberejo polnoštevilno. — L. 1913 je maturiralo v Mariboru 60 gimnazijcev, 32 Nemcev in 28 Slovencev. Umrla je dozdaj 8 Nemcev in 4 Slovenci, večinoma na vojski. Izmed živečih Slovencev je 12 kaplanov, 4 so pri železnici, 2 sta pravnik, 2 pri trgovini, po eden pa profesor, zdravnik, poštni in bančni uradnik. Med neduhovniki je pet oženjenih, drugi pa še čakajo milejših zvezd.

Tukajšnjemu policijskemu komisarijatu bi priporočali, da obrne posebno pozornost tudi oddelku za potne liste. Neštevilne pritožbe od strank dobivamo dnevno, da se delajo potnikom vse mogoče ovire in da se zaprečuje potovanje, ki je z malimi izjemami vselej zelo nujno, prav po nepotrebnem z balkansko hudobnostjo. Ako je vse drugače v redu in vse brezštevilne formalnosti še preko potrebe opravljene, dokazi donešeni itd., pa se komodni gospod na omenjenem oddelku izgovarja, da nima knjižic in naj si gre stranka sama iskati potno knjižico na okrajno glavarstvo ali kamor bodi. Zakaj plačujemo davke, pristojbine, nečloveške balkanske takse, da

si tak nadutež dovoljuje s strankami take šale, ki povzročajo strankam jezo, sitnosti, stroške in škodo. Izgleda tako, kakor da bi hoteli izvestni gospodje pri nas v Mariboru upeljati raje danes nego jutri balkanske razmere, ki bi naj, če le mogoče, še prekašale one v Srbiji in Macedoniji.

Zeleni lintver — orjunaš — revident Škerjanc se še vedno vica v zaporu mariborskega sodišča. Radi pretepaštev, nasilja, prijančevanja in razgrajanja ga je v njegovi odsotnosti izbaenil mariborski Sokol iz svojih vrst. Orjuna še Škerjanc vedno ni izključila, akoravno je napovedala čiščenje svojih razbojniško-tatinskih vrst, a doslej so še vsi tatovi, vlomilci, pretepači in denuncijanti vrhovni člani Orjune. Čiščenje vrst mariborske Orjune zadržuje njen predsednik Jaka Rehar, ki bo tudi pri orjunki redukciji kot denuncijant frčal iz nacionalističnih vrst. No, pa da je le zeleni lintver v zaporu, je vsaj mir po mariborskih ulicah v nočnih urah in za dobroto zavora, ki sta ga naklonila Škerjancu policija in sodnija: hvala Bogu!

Dve smrtni nesreči v Mariboru. Včerajšnja nedelja je bila v Mariboru nesrečna. Na glavnem kolodvoru je povozil graški brzovlak železničarja Roberja. Ponesrečeni se je hotel izogniti osebnemu vlaku, ki je privozil iz kolodvora, pa je po nesreči prišel na tir brzovlaka, ki se je ravno v istem trenutku približal. Lokomotiva ga je zgrabila ter ga vlekla par sto korakov po tiru. Kolesa so ga popolnoma razmesarila. Posamezni kosi telesa so bili raztrešeni ob tiru, kjer ga je lokomotiva vlekla. Pokojni Rober je absolviraj tukajšnjo vinorejsko šolo ter je bil sedaj oskrbnik admontskega samostana. — Poleg nesreče na glavnem kolodvoru se je zgodila v Mariboru še druga. Drava je letos zahtevala svojo prvo žrtev. Pri kopanju je utonil trinajstletni Edvard Gobec. Fantek je sicer znal plavati, toda deroči tok Drave ga je odnesel proti sredini, kjer je izginil pod vodo. Sicer je bil lo takoj vse polno čolnov na mestu nesreče, toda fant se ni več prikazal na površju.

Nogo si je zvinil. Všeraj v nedeljo je imel mariborski Sokol v Studencih svojo prireditve z javno telovadbo. Pri telovadbi pa je Sokol Franjo Dolenski tako nesrečno padel, da si je pri padcu zvinil nogo. Rešilni oddelek je prepeljal ponesrečenca na njegovo stanovanje na Tvorniški cesti.

Orlovski odsek Maribor ima danes zvečer ob 7. uri pevsko vajo v stolnem župnišču. Vsi člani pevci, ki so se vpisali pri bratu tajniku, se naj zberejo točno ob napovedani uri v pevski sobi. Vabljeni so tudi drugi člani, ki se še niso vpisali, dasi so pevci, da se imenovanega dne vpišejo. Bog živi! — Tajnik!

XIII. fantovski večer orlovskega odseka v Mariboru je v sredo dne 18. julija 1923, ob 8. uri zvečer v društveni dvorani, Lekarniška ulica 6. Glavna točka dnevnega reda je govor brata dr. Jeraja. Pridite vsi! Bog živi! — Tajnik.

Pisarna Ljudskega odra v Mariboru se je z današnjim dnem preselila v prostore katoliškega pomočniškega društva, Lekarniška ulica 6. Tja naj društva naslavlja tudi svoje dopise. Za stranke je pisarna odprta vsak delavnik od 11. do 12. ure.

Zapiranje trgovin čez opoldan. Trgovci se ponovno opozarjajo, da morajo biti vse trgovine med 12. in pol 14. uro zaprte. Kdor se te določbe ne bi držal, bo v zmislu § 24 gremijalnih pravil kaznovan.

Dar protituberkulozin ligi. 12. t. m. je bilo na uradnem dnevu zapriseženih devet lovskih čuvajev. Po zaprisegi so izročili predsedniku PTL 300 kron za ligo. Posnemajte vredno!

Dušica.

Roman v treh delih. Angleški spisala B. Orczy. Prevedel Paulus.

27

«Da, in zelo važna, važnejša nego običajno. Zdi se, da je revolucionarna vlada poslala sem na Angleško nekega svojega poverjenega zastopnika. Ime mu je Chauvelin. Zaklet sovražnik naše lige je, pravijo, in za trdno odločen, da najde, kedo je »Dušica.« Izlahka ga potem upa zajeti, če bi spet stopil na francoska tla. Ta Chauvelin je pripeljal seboj celo vojsko vohunov. Zato želi naš zapovednik, naj se shajamo kolikormogoče porredkoma in naj na noben način ne govorimo med seboj na javnih prostorih.»

Globoko sta se sklanjala nad ognjem. Ugašal je, tema je bila v sobi, le majhen polkrog pred pečjo je osvetljevala pojemajoča žerjavica. Andrej je potegnil iz žepa listnico in poiskal v njej pismo. Razgenil ga je in oba sta se nagnila, da bi ga prebrala.

Njune oči so visele na papirju, tako čisto sta bila zaglobljena v važni posel, tako dragoceno, je bilo pismo, ki je prihajalo iz rok njunega velikega, oboževanega voditelja, da so njuni čuti zamrli za ves zunanji svet. Nista videla, nista slišala ničesar več —

Tam v kotu pri hrastovi klopi je rahlo zašustelo — Temna postava se je dvignila izpod nje, neslišno kakor kača je lezla iz črne teme, bliže — bliže —

«Tale navodila si moraš prebrati in si dobro vtisniti besede v spomin», je pravil Andrej. «Pismo pa uniči!»

Zgenil je listnico in jo hotel vtakniti v žep. Droben listič je zdrknil iz nje in padel na tla. Lord Anton se je sklonil in ga je pobral.

«Kaj je to?» je vprašal.

«Ne vem.»

«Iz listnice ti je padlo. Zdi se, da ni bilo med drugimi papirji.»

«Čudno —! Kako je prišel listič v moj žep —? Od zapovednika je —!« je dejal, ko je pogledal nanj.

Oba sta se sklonila, da bi ga prebrala. Par besed je bilo načekanih na njem.

Rahel ropot, ki se je zdel da prihaja iz veže, je hipoma vzbudil njuno pozornost.

«Ka jje to —?» sta oba hkrati dvignila glave. Lord Anton je stopil k durim in jih naglo odprl.

Vtistem trenutku je dobil silen udarec na čelo med oči, da je opotekajoč se zletel nazaj v sobo. Obenem se je vrgla sključena postava iz teme na Andreja in ga podrla na tla.

(Dalje prihodnjič.)

Nosite Palma

kaučuk pete! **kaučuk potplate!**

Bole i jeftinije od kože. **Elastično hodanje. Zastita protiv vlage.**

V 45 vrstah

se izdelujejo testenine «Pekatete.» Nekaterim ugajajo debeli, drugim drobni makaroni, tem vrvice, onim polži itd., vse pa so tečne, redilne in tako okusne, da jih vsepovsod hvalijo.

Naznanilo.

Izjavljava s tem, da zvišava premijo, ki jo sva izpostavljala za to, da se izsledijo storilci bombne eksplozije na najino pisarno pod enakimi predpogoji na znesek

80.000 kron

beri: osemdesettisoč kron. Ta znesek je depozitiran v to serho pri Centralni banki v Mariboru.

Odvetniška pisarna

dr. Oskar Orosel - dr. Oto Blanke.

Glinarna na Ješenci, pošta Rače pri Mariboru, išče stalne, močne delavce. Prednost imajo opekarniški delavci. 411

Zemljišče za malostanovanjsko kolonijo. Solnčna lega ob periferiji mesta Maribor v obsegu 3—6 oralov išče «Mojmir», kreditna in stavbna zadruga, Mariboru. 412

Vrtne garniture ter posamezne komade, enako tudi druge pletene izdelke, potne košare itd., parfumerija, nogavice, bombaž in razno drobnino priporoča po konkurenčni ceni tyrdka J. Baloh, Grajski trg 3. 342

Steklarski pomočnik

vešč vseh v stroko spadajočih del se sprejme v stalno službo. Depisi na J. Klein, steklarstvo, Ljubljana. 416

SLADKOR

kristalni v originalnih vrečah prevzame pod ugodnimi pogoji «MIRIM», tovarna čokolade in kakao-a, Maribor, Prešernova ulica 19. 414

Kava, sladkor, riž in vsakovrstne specerije se od danes naprej za skoraj 10% ceneje prodaja v specerijski trgovini

I. SIKK. MARIBOR
Glavni trg, rotovž.

Kupi tudi suhe gobe in kumno 403

Vinski kamen

(Weinstein)
kupi po najvišji ceni
„Industrija“
Maribor, Meljska cesta 12.

Visokošolec išče službe ali inštrukcijo preko počitnic. Naslov pove uprava lista. 417 3—1

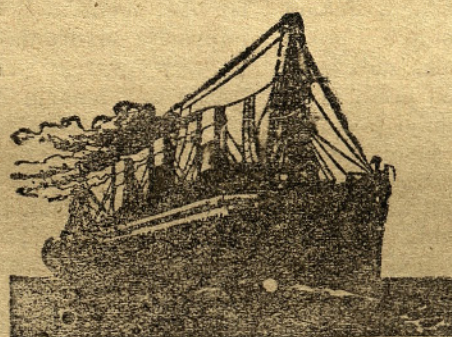
Iščemo na veliko odpadke od konoplje, kudelj, lana, volne nadalje stare kosti, rogove, staro železo, baker, aluminij itd. Pismene ponudbe z navedbo vrste, količine in cene se pošlje na «OMNIA» Tehniško-komercialna poslovna Miličević i drugovi, Beograd, Ulica Bana Strahiniča 30. 418 2—1

Širite „Stražo“

Vozni red, veljaven od 1. junija 1923 se dobi v Ciri-lovi tiskarni. Cena komadu 1 dinar, po pošti 40 par več. Poleg južne železnice so objavljene še sledeče proge: Celje—Dravograd, Ljubljana—Kamnik, Ljubljana—Jesenice—Trbiž, Kranj—Tržič in Jesenice—Bohinjska Bistrica. Priporočamo ga zlasti turistom, ker zavzema vsled svoje ročne oblike jako malo prostora.

Prevozna nasičeno parna lokomobila,

montirana na posebnem pokritem vozu, tvrdke Hofherr-Schranz in leta 1916, osem atm., 10—15 KS delazmožnosti, kompletna, s pločevinastim dimnikom in z uradnim certifikatom se proda za Din 37.500.—. Natanšnejše informacije daje Urad za pospeševanje obrti v Ljubljani, Dunajska cesta 22. Pri nakupu imajo prednost obrtne produktivne zadruge. 409

Hamburg — Amerika Linija in United American Lines Inc.

Filijalka

SIMON KMETEC, LJUBLJANA
Kolodvorska ulica šte. 26.

Sprejema potnike v južno in severno Ameriko, izdaja točna pojasnila in prodaja vozne liste.

Odhod iz Ljubljane vsaki teden.

Glavno zastopstvo za Jugoslavijo

J. G. Drašković

ZAGREB „B“ Cesta pri državnem kolodvoru ZAGREB

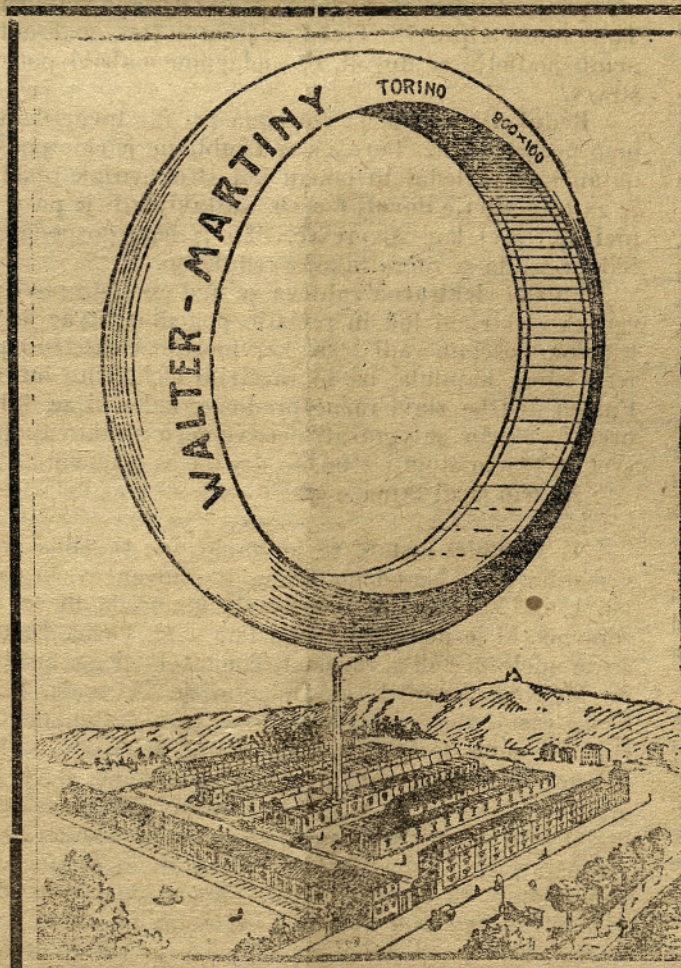
Podružnice: Beograd, Balkanska ulica 25, — Sušak: Jovo Gj. Ivošević, Karolinka c. 160. — Split: Ante Bulić, Dioklecijanova obala 13. — Gruz: Ivo Lovričević. — Bitolj: Gjorgje J. Dimitrijević & Komp. Boulevard Kralja Aleksandra 187. — Vel. Bečkerek: Dušan Lj. Mihajlović, Trg Kralja Petra 4. 55

Potnike do Hamburga spremlja družbeni uradnik.

KUPUJE

se vedno le najboljše in najcenejše za domačo potrebo vsakovrstno manufakturno, kakor tudi tekstilno blago pri stari in zelo znani tvrdki

KAROL WORSCHKE, Maribor, Gosposka ul. 10
Perje za postelje!

„Svetla“

d. d.

PODRUŽNICA MARIBOR

Gosposka ul. 20. Telefon št. 133

Tovarniška zaloga polnogumijastih obročev, pnevmatike in vsake vrste tehniških gumijevih cevi, auto-delov in vsakovrstnega auto-materijala.

V centrali na razpolago:

Stiskalnica za montiranje polnogumijevih obročev.

Velika zaloga elektro-materijala.

Zastopstvo svetovnih tovarn.

CENTRALA LJUBLJANA

Rimska cesta 2. Telef. 588 Hilšerjeva ul. 5.

PODRUŽNICE:

Dunajska c. 20. Mestni trg 25

ZAGREB BEOGRAD

Solidna in točna postrežba! — Cene brez konkurence!

Največja izbira vseh vrst sukna, platna, etaminov in drugega modnega blaga
FRANC MASTEK, Maribor, Glavni trg 16.

Nizke cene! Solidna postrežba! — Poštni nameščenci na obroke!

872 10—5